

Krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta risku pārvaldības politika

I. Vispārīgie noteikumi

1. Krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta risku pārvaldības politikas mērķis ir noteikt akciju sabiedrībā „Pasažieru vilciens” vienotus krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta risku pārvaldīšanas pamatprincipus, lai samazinātu potenciālos zaudējumus, reputācijas kaitējumu, kā arī tiesisku pienākumu vai sankciju piemērošanas iespēju Sabiedrībai.
2. Politikā lietoto terminu skaidrojums:
 - 2.1. **Interešu konflikts** – situācija, kurā Sabiedrības amatpersonai un/ vai darbiniekam, pildot sava amata pienākumus, jāpieņem lēmums vai jāpiedalās lēmuma pieņemšanā, vai jāveic citas ar savu amatu saistītas darbības, kas ietekmē vai var ietekmēt darbinieka, viņa radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses.
 - 2.2. **Iekšējās kontroles sistēma** – risku vadības, kontroles un pārvaldības pasākumu kopums, kura uzdevums ir nodrošināt Sabiedrības mērķu sasniegšanu, efektīvu darbību, aktīvu aizsardzību, pārskatu ticamību, darbības atbilstību tiesību aktiem.
 - 2.3. **Korupcija** – rīcība, kas vērsta uz nepelnīta labuma sev vai citām personām iegūšanu, izmantojot personas formālo stāvokli, pilnvaras vai pārsniedzot tās. Piemēram, kukuļošana, starpniecības maksājumi, amata vai dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, izšķērdēšana, nepotisms (ienesīgu vietu nodrošināšana personām, izmantojot ieņemamo amatu).
 - 2.4. **Krāpšana** – nepienākošos labumu, svešas mantas vai tiesību uz šādu mantu iegūšana savu vai citas personas interešu labā, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos vai ar viltu. Par krāpšanu ir uzskatāma arī datu viltošana, informācijas sagrozīšana vai slēpšana, informāciju sistēmu pārkāpumi u.tml. darbības.
 - 2.5. **Krāpšanas un korupcijas risks** – iespējamība, ka lēmumi var tikt pieņemti savu vai citas personas interešu labā, nepienākošos labumu gūšana, nodarot kaitējumu Sabiedrībai (tajā skaitā arī reputācijai).
 - 2.6. **Politika** – šī Krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta risku pārvaldības politika.
 - 2.7. **Sabiedrība** – akciju sabiedrība „Pasažieru vilciens”.
3. Politikā noteiktie principi ir saistoši visiem Sabiedrības darbiniekiem, valdei un padomei.
4. Politika ir saistīta ar Sabiedrības iekšējās kultūras un ētikas kodeksu, kur noteiktas korporatīvās vērtības, augsti profesionālās rīcības un ētikas standarti, nodrošinot, lai tie tiktu vērsti pret korupciju, nepieļautu interešu konflikta situāciju ikdienas darbībā, prettiesisku iekšējās informācijas izmantošanu un jebkuru citu nelikumīgu, negodprātīgu un neētisku rīcību.
5. Politika pēc tās apstiprināšanas tiek publicēta Sabiedrības tīmekļvietnē.
6. Risku pārvaldības daļa atbild par šīs Politikas uzturēšanu, un pēc nepieciešamības to pārskata, bet ne retāk kā reizi divos gados, lai nodrošinātu atbilstību aktuālajai Sabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijai, ārējiem un iekšējiem normatīvajiem aktiem, kā arī novērstu identificētos procesa trūkumus.

II. Vispārējie pamatprincipi

7. Sabiedrība ievēro nulles toleranci pret korupciju.
8. Sabiedrība ievēro atklātuma principu. Tas sniedz iespēju personai, uz kuru attiecas pieņemamais lēmums vai darījums būt informētai ne tikai par attiecīgā lēmuma saturu, bet arī par lēmuma pieņemšanas procesu un argumentāciju.

9. Sabiedrība veido ētisku, caurskatāmu, ilgtspējīgu uzņēmējdarbības vidi un savā darbībā neatzīst un nepieļauj krāpnieciskas vai koruptīvas darbības, kā arī sagaida līdzvērtīgu attieksmi un uzvedību no klientiem un sadarbības partneriem.
10. Sabiedrības finanšu līdzekļu vai mantas izmantošana jebkādiem prettiesiskiem vai neatbilstošiem mērķiem ir stingri aizliegta.
11. Darbinieki ievēro Sabiedrības iekšējos normatīvajos aktos noteikto un rīkojas tikai un vienīgi Sabiedrības interesēs.
12. Darbinieki pieņem lēmumus piešķirtā pilnvarojuma apjomā Sabiedrības interesēs, nodrošinot likumīgu un godprātīgu darbību.
13. Sabiedrības amatpersonas un darbinieki rīkojas atbilstoši iekšējās kultūras un ētikas kodeksa prasībām, neiesaistās konkurenci ierobežojošos, koruptīvos vai diskriminējošos darījumos.
14. Sabiedrības amatpersonas un darbinieki, kuri iesaistās lēmumu pieņemšanā par darba attiecību nodibināšanu vai ir iesaistīti profesionālās attīstības procesā, prioritāri balstās uz darbinieku kompetenci.
15. Sabiedrības amatpersonas un darbinieki neizmanto amata stāvokli un Sabiedrības resursus privāto vai politisko interešu risināšanai, personiska labuma vai citu personu labuma gūšanai.
16. Darbinieki neveic darbības, kas var negatīvi ietekmēt vai nodarīt kaitējumu Sabiedrībai un Sabiedrības reputācijai, vai kad ētisku apsvērumu dēļ varētu tikt apšaubīta darbinieka rīcības objektivitāte un neitralitāte vai ētikas principu ievērošana.
17. Sabiedrības amatpersonas pārzina un ievēro likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" un citos normatīvajos aktos noteiktos pienākumus un ierobežojumus amatpersonām.
18. Sabiedrības amatpersonas atturas no amatu savienošanas, kas aizliegta ar normatīvajiem aktiem, kā arī, ja tā var radīt aizdomas par iespējamiem, šķietamiem vai faktiskiem interešu konfliktiem.
19. Sabiedrība publisko informāciju par tās finansiālo stāvokli normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
20. Sabiedrība sadarbojas ar kompetentajām valsts iestādēm saistībā ar korupcijas izmeklēšanu un lietu ierosināšanu.
21. Sabiedrība iedrošina un veicina trauksmes celšanu par jebkuru prettiesisku vai neētisku rīcību Sabiedrībā.
22. Jebkuram Sabiedrības darbiniekam, amatpersonai ir tiesības un pienākums vērsties pret prettiesisku vai neētisku rīcību. Jebkurš Sabiedrības darbinieks, amatpersona bauda aizsardzību pret nelabvēlīgām sekām, kas tam varētu rasties šajā sakarā.
23. Sabiedrība aizsargā (neizpauž) darbinieka, kurš būs informējis par iespējamiem krāpšanas gadījumiem vai citām nelikumīgām darbībām, identitāti.
24. Sabiedrība nodrošina, ka neviens darbinieks netiek pazemināts amatā, netiek sodīts un necieš cita veida nevēlamas sekas, ja ir ziņojis par pārkāpumu.
25. Sabiedrības trauksmes celšanas izvērtēšanas komisija ir neatkarīga un koleģiāla institūcija, kas ir padota tikai likumam un iekšējo normatīvo aktu nosacījumiem. Tās darbību pārrauga valde un padome, ciktāl tās nav ar trauksmi saistītā incidenta objekts.
26. Šīs Politikas pārkāpums ir uzskatāms par sodāmu rīcību un tam var tikt piemērotas sankcijas atbilstoši darba tiesisko attiecību jomu regulējošiem tiesību aktiem.

III. Krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta riska vadība

27. Sabiedrībā ir izveidota visaptveroša iekšējās kontroles sistēma, kas nodrošina efektīvu krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta riska pārvaldīšanu.
28. Sabiedrības iekšējās kontroles sistēma ietver:
 - 28.1. korupcijas un interešu konflikta risku identificēšanu un novērtēšanu;
 - 28.2. pasākumu noteikšanu un īstenošanu korupcijas un interešu konflikta risku mazināšanai vai novēršanai;
 - 28.3. korupcijas riskam pakļauto amatu izvērtējumu;
 - 28.4. iekšējās deklarēšanās sistēmas darbības nodrošināšanu;
 - 28.5. darbinieku izglītošanu par korupcijas un interešu konflikta jautājumiem;
 - 28.6. informācijas aprites īstenošanu par korupcijas un interešu konflikta risku novēršanu.

29. Krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta riska savlaicīgai identificēšanai un izpratnei Sabiedrība nodrošina skaidrus un nepārprotamus iekšējos tiesību aktus un regulējumu jomās, kuras ir prioritāras pretkorupcijas principu un atklātuma nodrošināšanai.
30. Darbinieks, kuram ir korupcijas riskam pakļauts amats, aizpilda interešu konflikta deklarāciju iekšējā deklarēšanas sistēmā.
31. Darbiniekam aizliegts pildīt savus amata pienākumus, pieņemt lēmumus, slēgt līgumus vai veikt citas darbības, kurās darbinieks, viņa radnieki ir personiski vai mantiski ieinteresēti.
32. Sabiedrības darbiniekam ir pienākums informēt Sabiedrības valdi par citu darbu un amatu savienošānu.
33. Amatu savienošana ir pieļaujama, ja netiek pārkāptas interešu konflikta novēršanas prasības, nav ietekmēta darbinieka pienākumu izpilde.
34. Darbiniekiem ir pienākums informēt Sabiedrību par interešu konflikta riskiem vai jebkādām konstatētām koruptīvām darbībām.
35. Sabiedrībā tiek nodrošināti nepieciešamie resursi darbinieku apmācībām par krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta riska mazināšanas jautājumiem.
36. Sabiedrībā ir neiecietība attiecībā uz amatpersonu un darbinieku jebkāda veida ļaunprātīgu, nepareizu vai nelikumīgu rīcību personīgā labuma gūšanai.
37. Sabiedrības iekšējās kontroles, risku vadības un darbības atbilstības sistēmas īstenošanu nodrošina valde, tās neatkarīgu un objektīvu novērtējumu veic iekšējā audita daļa.
38. Padome uzrauga krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta riska vadības pasākumu periodisku uzlabošanu atbilstoši izmaiņām Sabiedrības darbībā un to ietekmējošos ārējos apstākļos.

IV. Citi noteikumi

39. Politika stājas spēkā tās apstiprināšanas dienā.
40. Ar šīs Politikas apstiprināšanu spēku zaudē ar Sabiedrības padomes 2024. gada 8.jūlija lēmumu Nr.4 (protokols Nr.22) apstiprinātā Korupcijas un interešu konflikta novēršanas politika.